

ŽALOSTEN KONEC ŽENI- TOVANJSKE VESELICE.

EDEN MRTEV, DVA SMRTNO RANJENA, DVA Z NE-
VARNIMI RANAMI JE POSLEDICA HITRE VOZ-
NJE OB PRILIKI ŽENITOVANJSKE VESELICE.

Peter Latkovic je praznoval v soboto počasno slavnost v Popovičevi dvorani. Z njim je bilo mnogo njegovih prijateljev, med njimi tudi Petar Klepec. Slednjemu je postal dolgac v dvorani, in s šestimi prijatelji je šel na cesto, kjer je stal avtomobil Petra Kekića. Tega so si prilastili in se odpeljali proti Willoughby na dobrovoljen izlet. Toda smrt je prišla, ko so se vracali. Na Lake Rd. tam kjer zavije cesta na Vine St. se je zgodila nesreča. Avtomobilist, Tom Vidovič je klub silnemu ovniku hitro vozil. Klepec je sedel zadaj, in hitri sunek avtomobila pri ovinku ga je vrgel s sedeža iz avtomobila na tla, kjer je priletel ravno na glavu in bil na mestu mrtev. Vidovič se je obrnil, da vidi kaj je pri tem pa ni zmanjal hitrost avtomobila. In zgodilo se je: Vidovič je zgubil kontrolo nad avtomobilom, ki se je s silnim pokom odsedal naprej opraviti s policijo, namesto s sodnijo. Direktor javne varnosti Sprosty, je predložil tožadevni načrt policijskemu načelniku. Najbolj divji dečki, namesto da bi se jih pripeljalo na sodnijo, bodo morali pred policijskega uradnika, ki bo znal ostro načopati, da dečka prestraši in napelje k boljšemu življenju.

Kot se nam poroča, nameava councilman 23. varde Mr. Adam Damm kandidat letos za blagajnika County Cuyahoga in sicer na neodvisnem tiku.

— 276 avtomobilistov je bilo prijetih tekom 10. dñi. V istem času je bil ubit od avtomobilov en otrok in policijski sarzen, sedem otrok, deset žensk in 12 možih pa je bilo ranjenih od dirajočih avtomobilov.

Nedelja, 14. maja, je bila posvečena materam. Vršile so se po raznih zavodih posebne slavnosti, pri katerih se je spominjalo mater kot plementnico. Mnogo sreče vsem!

— Pozor, člani Slovenske Lige. Seja Lige je prestavljena, in se v torek, 16. maja nebo vršila. Počakalo se bo, da se zvrši splošno glasovanje pri vseh podružnicah Lige.

— Poročili so se: Frank Stern in Mary Vranovič. Poročil je sodnik Zoul. Josip Matjašič in Mary Papež, Paul Virotič in Bala Vošnjak, Valetin Kom in Elizabeta Stermole. Mnogo sreče vsem!

— Rojstva pri slovenskih družinah v zadnjih dveh dneh: Starši Dečko na Franklin delico, starši Končan na 53. ceste delico. Mnogo napredka.

— Pri dr. Novi Dom, št. 7. SDZ je bil izvoljen za delegata John Marolt. Pri dr. Danica, št. 11. Agnes Zalokar in Ana Kromar, pri dr. Ribnica, št. 12. Louis J. Pirc.

— Zupan Davis je poklical k sebi zastopnike železnice, ki poslujejo v Clevelandu in jim naročil, da morajo nemudoma priceti z gradnjo novega Union kolodvora. Če železnice ne pričnejo z gradnjo, bo mesto doticno svet drugače uporabilo. Ljudje so pri volitvah odobrili gradnjo, kompanije pa sedaj zavlačujejo vse delo.

— Ta teden se bodo preglede meste računske knjige. To bo veljalo \$15.000 raznim ekspertom.

— Na farmi v Hudson, kamor mesto pošilja zlobne dečke, so zbruhnile koze. Zavod je sedaj pod karanteno.

— Bolniški strežniki v City Hospital zahtevajo boljšo plačo. Dobivajo \$25 na mesec in prostostanovanje s hrano. Zahtevajo \$30. Dva sta zaštrajka. Superintendent se je izjavil, da ne bo poboljšal plače.

— Policia je prijela v soboto večer in ponoči na E. 9th St. 20. deklet, ki so bile tam za zavavo in zapeljivost moških. Policia je prislo na uho, da se na E. 9th St. kaj lahko dobide dekleta in splošen pogon je bila posledica. Na policijski posta-

Jugoslovanski romarji in g. kaplan Berk.

Kjer te ne peče, ne piha! Neki tukajšnji zakotni listi, ki hoče na vsak način imeti čast, da ga po-kračimo, kakor se mu spodobi, listi, ki bi rad s svojimi 50 naročnički sejali Neslogo med Slovenci, se je v svoji zadnji številki zaletel v odposlanec "Jugoslovanskega Od-bora" in v "Slovensko Ligo". Obenem se raduje, da so Rusi in njihovi zavezniki tekom aprila "zgubili" baje 36 aeroplakov, in Nemci baje samo 22! Drago mu je po-vedati, da se nahaja nekaj tisoč angleških vojakov v turškem in nemškem ujetništvu, dočim molči o milijonih Avstrijev, Turkov in Nemcev v turškem ujetništvu. Isto-taj se nazivajo Angleži in plemeniti Francozi romarji! Vzeto je dovolj, da spoznamo v čegavi službi list, in kako zastopa slovensko v slovansko stvar. Osla se spozna po glaslu! Ali ste vi napisali one notice, gospod kaplan Berk? Vse-kako ste lahko v zvezi z njimi in ste tudi odgovorni za nje pred sod-njami? Poslušajte torej, kaj vam povemo!

Jugoslovanski Odbor v Londonu je nekaj tako vyzisnenega in le-pomembnega za naš narod, da vsaki umazana usta niti na jezik ne bi smela vzeti tega imena! Tu sede možje, ki so zavzemali doma eminentna mesta v družbi, ki so vse svoje žrtvovali za boljšo bo-dnočnost naše domovine. Nikdo od petih jugoslovenskih poslancev, ki so dosedaj prišli v Ameriko, ni od-nasel niti centa iz Amerike za svojo osebo, čeprav so zaslužili, da jima narod pomere, ker delajo za narod. Poglejte vi, gospod kaplan Berk, vi niti svete maše ne molite zastonj, ampak se daste vselej pla-čati se celo za bogoljubna dela! Ne bojte se torej za svojo čredo-ovac, da vam kdo drugi postrže-

vojnik, kjer je vrgel v silni pokom zaletel v ovinek, avtomobil je bil razbit, dva Hrvata, Peter Šimrak in Paul Damjanovič sta smrtno ranjena, stirje pa so doobili nevarne poškodbe, nemreč John Šimrak, Mihail Dohrič, Paul Vidovič in Tom Vidovič. Na lice mesta so do-spleli trije zdravniksi, ki so ukazali ranjene prepeljati v Eddy Road hospital.

Da, člani "Jugoslovanskega Od-bora" morajo romati tudi v Ameri-ko, mesto da ostanejo v Evropi, kjer je dosti dela, in mesto da si denar za potne stroške v Ameriko in nazaj prihranijo, morajo romati po Ameriki, siromaki, ker drži kaplan Berk in 95% ljudi njegove vrste narod v temi, nepoučen in nepripravljen za tako pomembne dni, kakor jih imamo sedaj! Gospod kaplan Berk, zakaši ste vi pri-romati v Ameriko? Ce vam in lju-dem vase vrste je toliko za Avstrijo in v Nemčijo, zakaši ste potem sem prišli? Zakaši ne ostanete v Avstriji? Saj je bilo za vas tam toliko lepega v prijetnega, mla-dega in nedolžnega, da nikoli te-

povemo!

Načrni zadovoljni.

Haag, 14. maja. Nemški ka-pitan submarina, ki je torpediral potniško ladijo Sussex, je bil strogo kaznovan od nemških pomorskih oblastij. Nemško ljudstvo je na tega kapita-na silno razburjeno in razjar-jeno. Kakor je celemu svetu znanlo, jebil ta kapitan kriv, da je prislo skoro do vojne med Nemčijo in Ameriko, kjer ka-pitan je poročal prvič, da on ni torpediral parnika Sussex, dociam so imele Zjednjene države uradne dokaze, da je bil Sussex torpediran. Pozneje pa je kapitan povedal resnico, da je v resnici torpediral Sussex, nakar je bil takoj odstavljen od nemške vlade in strogo ka-znovan.

Ta laž nemškega kapitana je skoro povzročila vojno in nemško ljudstvo je ponizano v očeh sveta, kjer sedaj je do-gnano, da se nemškim uradnim poročilom ne more vrjeti.

Ameriški poslanik v Berolini, Gerard, je dobil grozilna pisma, da ga ubijejo. Ta grozilna pisma je pripisovati agita-ciji zagritenega časopisa, ki Nemce neprestano hujša zo-per Ameriko.

Nemška vlada se boji, da bo kak nepreviden poseljnik sub-marina zoper torpediral kako potniško ladijo, nakar nastane nova krisa med Nemčijo in Ameriko. Nemški državni kancer, prvi minister v Nemčiji, Bethman-Hollweg, se je izjavil, da obsoja gonjo amer. Nemce proti Ameriki. Izjavil se je, da će pride kdo izmed teh ameriških Nemcev po vojni v domovino nazaj, da bo postavljen pred vojno sodišče, ce se mu dokaže, da je rovaril zoper Ameriko.

— 59 ladij neposvarjenih.

Amsterdam, 14. maja. 37 ne-oboroženih angleških parnikov in 22 nevrhnih parnikov je bilo torpediranih od 7. maja 1915 do 7. maja, 1916. Ameriška vlada za to dejstvo, zato je s tako silo nastopila proti nemški vladi. Vsi ti parniki, niso bili posvarjeni, predno so bili torpedirani.

— "Jugoslovanski Odbor" nas prosi, da objavimo, da se pozivajo predsedniki in tajniki prosvetnih in podpornih društva na jako važen dogovor v Grdinovi dvorani na 18. maja v četrtek, ob 8. zvečer.

pri svetem Vidu in vrnite se v va-šo Avstrijo! Prepustite ovce "ro-marem" za čas vojne, pa četudi vso volna vam ostane!

Gospod Berk, mi nismo proti-vam kot duhovniku, ampak proti-vam kot napačnemu žurnalisti in javnemu delavcu, in svetujem vam, da je bolje, da se brigate za cerkev nego za politiko, kajti ka-vor veste v Ameriki je država v cerkev daleč naranča, ne pa kot v Avstriji, kjer je vladu in vera v te-sni zvezni za tem. Ce ne presta-neti z agitacijo za Viljemom in Av-strijom, ki se bo sama zadušila v svojem blatu, potem bomi mi na-sli sredstva, da vam zamazimo usta.

Cudno je to, gospod Berk — čast poštenim duhovnikom — da se niste pred vojno brigali za javno življenje, za Avstrijo. In sedaj enakrat, ko teče voda Avstriji v grlo, ste se pojavili kot resitelji Avstro-Nemčije v "Slogi", "Sloveni Narod", "Narodni List" in kakor se že imenujejo te umazane cape, ki bruhačijo med slovenskим po narodčilih avstrijskih agentov! Ali se spomnите g. Berk, da je ameriška vlada spodila že več avstrijskih agitatorjev iz te sbo-rovih bodne dežele, in da jih bo šlo zoper v kratkem precej od tu, ker so preveč v napornem naporu so se Angleži zoper združili in po-gnali Nemce s krvavimi zguba-mi nazaj.

Se enkrat vam budi povedano, da "jugoslovanski romarji" za sebe niso ne kolektajo, dasiravno je treba da, slovenski narod podpira svoje pozivovalne može, in sodili ste jih najbrže po sebi, ko ste misili o žepih našega ljudstva. Kakor je Ključec sam, tako misli o dru-gih!

Na ruski fronti.

Na Riga-Dvinsk fronti so Nemci tudi začeli z ofenzivo.

Iz Petrograda se poroča, da je general Hindenburg odločil pričeti s splošno ofenzivo proti Rusom. Dosedaj so bili, kakor se poroča iz Petrograda, vsi nemški napadi odbiti.

Turki pognani v beg.

Iz Petrograda se poroča o nadaljnji uspehih ruske armade napram Turkom v Armeniji.

Siloviti turški napad, visoko v gorah pri Erzerumu, je bil od Rusov popolnoma odbit, in Rusi so v tej bitki ujeli 35 častnikov in 360 mož. Tudi napredovanje turške armade pri Ma-makhatumu je bilo popolnoma ustavljen. Ruska armada je tu zaplenila 9 turških topov.

Avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 13. maja. Rusi na fronti v Volyniji neprestano z večjo ofenzivo napadajo. Po-sebnih dogodkov ni iz te fronte. Italijani so posebno živahnji pri artilerijskih napadih. Dva laška napada na Mrzli vrh sta bila odbita. Na Balkanu ni ni-česar novega.

Rusko uradno poročilo.

Petrograd, 13. maja. Pri O-ginski kanalu so Nemci začeli s silno kanonado naših strelnih jarkov. V Pripet okraju so Nemci začeli z bajonetnimi napadi. Toda vsi nemški napadi so bili odbiti z velikimi zguba-mi za Nemce.

35 socialistov ustreljenih.

Geneva, 14. maja. Švicarska socijalistična zveza poroča, da je dobila zanesljive informacije, da je Amerika poštena, in da ne želi ničesar drugače kot mir in napredek meksikanskega ljudstva.

Konečni sporazum glede vojaštv-a.

Washington, 14. maja. Po-slanska zbornica in senatna zbornica sta se konečno sporazumi glede števila vojaštv-a v gorah pri Erzerumu, je bil od Rusov popolnoma odbit, in Rusi so v tej bitki ujeli 35 častnikov in 360 mož. Tudi napredovanje turške armade pri Ma-makhatumu je bilo popolnoma ustavljen. Ruska armada je tu zaplenila 9 turških topov.

London, 14. maja. Mir je se silovito daleč v evropski borbi.

Na svetu je milijone ljudi, ki zdihajo po miru, toda polo-

žaj na frontah je tak, da nikako

na daje najmanjšega upa-

nja na mir v nedoglednem ča-

su, in da je borba tekom prihod-

nih mesecev na obeh straneh

je veliko bolj silna kot je bila

do danes. In splošno zahteva-

je po miru tudi ne bo prišlo

med ljudstvo, dokler jih milijone

doma ne bo umrlo za la-

koto, za boleznjijo. Milijone jih

mora umreti, Evropa mora bi-

ti sprememjena v puščavo in

drevino, predno pride mir.

Tako piše najslavnejši angleški

urednik J. L. Garvin. Silna uso-

da odvisi od vojne, silne spre-

membe bodejo nastale. V au-

gustu pridemo do tretjega leta

vojne. Toda boste prepicani,

da doživimo tudi konec četrti-

ga leta boja. In pomnite dobro:

Zaveznički morajo pokazati pet-

krat večjo moč nad Nemci, da

jih vržejo iz silno utrjenih po-

stojank, dočim vsa znamenja

kažejo, da so Nemci priprav-ji

eni na začetku vojne, ker

so takoj v začetku vojne, in tu-

di pred vojno, ko so se priprav-ji

ali dva dvesto let, racunali, da

CLEVELANDSKA AMERIKA

IZHAJA V PONDELJEK, SREDO IN PETEK.

NAROČNINA:

Za Ameriko - \$2.50 Za Clev'd. po pošti \$3.00
Za Evropo - \$3.50 Posamezna številka - 3c

Vsa pisma, dopisi in denar naj se pošilja na: "Clevelandsko Ameriko",
8119 ST. CLAIR AVE. N. E., CLEVELAND, OHIO

EDWARD KALISH, Publisher.

LOUIS J. PIRC, Editor.

ISSUED MONDAY, WEDNESDAY AND FRIDAY.

Read by 25,000 Slovencov (Krainer) in the City of Cleveland and elsewhere.
Advertising rates on request. American in spirit Foreign in language only.

TELEPHONE CUY PRINCETON 189

Entered as second-class matter January 5th 1909, at the post office at Cleveland,
Ohio under the Act of March 3rd, 1879.

No. 57, Monday, May 15, 1916.

Ameriškim Slovencem!

Govoril Slovencem v Clevelandu dne 28. aprila, 1916
dr. Niko Zupanič.

(Nadaljevanje)

To znači, gospoda moja, da morajo naši bratje na Koroskem plačevati za nemške ljudske šole, to je, one zavode, ki jih najbolj zatirajo, ki jim jemljajo najdražji zaklad naroda — materini jezik. Koroški Slovenci si morajo sam kupovati šibe, ki jih tepejo. (Klici: Kakšna sramota!) Tako se godi na Koroskem današnje dni, na Koroškem, ki je del Avstrije pod žezlom cesarja Franca Josipa. Temu se tudi ni čuditi, kajti kaj morete pričakovati od vladarja, ki je večkrat prelomil prisego, ki je tolikokrat snel dano besedilo? Nagon k slabim delom je v krvi habšurške rodbine in ta rodbina je bila skozi stoletja rabelj Slovenscev in Hrvatov. Čujmo, kako opisuje hrvatski ban, grof Peter Zrinjski, pradeva Franc Josipa, cesarja Leopolda (1657-1705): Bil je človek, ki je bil po svoji zunanjosti in obrazu bolj podoben živali kakor pa krištanu. Grof Zrinjski v pismu poljskemu kralju Mihalju Visnoveckemu piše to le: "Kakega olajšanja more pričakovati država od slaboumnega vladarja, česar blagajna je praca, ki nima kredita, katerega sosedi prezirajo, prijatelji in podaniki mrzijo? Temu pride tudi še njegova vkorinjenija mržnja proti Hrvatom, katere bi hotel uničiti ta njih vladar. Avstrijska vlada je samo navidez zavjeta za katoličanstvo, ker v resnicu je ona lažnjiva, nestanovitna, ki vidi samo v nemiru drugih svoj mir, ki v nesreči drugih lovi svojo srečo ter v zatiranju svobode in popolnem podjarmljenu. Hrvatov išče svojo velikost in slavo. Ni na svetu vlade, ki bi bila tako pokvarjena in ki bi gojila tako živinska čustva proti Bogu in mednarodnem pravu, kakor je Avstrijska, a ni upanja, da se bi to moglo sploh kdaj spremeni ali popraviti. Avstrija hiti k svojemu propadu in vse njene dežele vpijejo po maščevanju."

Tako je pisal o svojem kralju njegov podkralj (ban), ki je vladal v Zagrebu v njegovem imenu in ki je dobro poznal habšurški hišo. Grof Peter Zrinjski je sicer poznal krvolčni nagon cesarjev, ali da bi ravno on moral zapast' kot njegova žrtve, teme ni sru mislil, on, Zrinjski, toliko zaslužen za cesarsko hišo in poslavljjen v bojih proti Turkom za križ in zlato svobodo. Dne 30. aprila leta 1671 je na cesarjevo zapoved nemški rabelj odsekal glave banu Petru Zrinjskemu in njegovemu skusu knezu Franu K. Frankopanu. Morali so umreti, ker so ljubili svoj narod in ker so bili bogati. Zato so jih požrešni cesar in njegova nemška družina povabili na Dunaj in jih prikrajšali za glavo, da bi se polastili njihovih posestev! Toda večna pravda izrekla je svojo odsobdo nad to s krvjo omadeževano rodbino in nikdobi bil bolj kaznovan za svoje lastne pregrehe in za grda dela svojih prednikov, kakor ravno cesar Franc Jožef I. Umorjen mu je bil njegov edini sin, umorjen mu je bila žena, umorjen mu je bratov sin, umorjen mu je lastni brat, in kako je po vsem tem onemoglemu starcu pri duši, to si je teško predstaviti! Prst božji ne miruje, in kazen ne izostane!

In tu se drzejo nekateri, od avstrijskih konzulatov plačani listi grditi plemenitega kralja Petra, moža naše krvi in naših misij. Njegov stari oče je bil kmet, in je govoril jezik, kakor ga govorile naši Belokranjci v Bojancih in v Žumberku. Kralj Peter je skozi in skozi kmetski kralj, ki izvede to, kar narod želi in zaključi v Narodni skupščini, ki živi priprosto s svojo razmerno malo plačo, od katere razdeli tretino za kulturne zavode, za siromake, itd. Kralj Peter in njegova vlada so dali slovenskim umetnikom v zadnjih desetih letih več zasluzka, nego habšurška dinastija celih šest let, odkar tlači in zsesava, Kralj Peter ima junaško srce, ki iskreno čuti za narod; on star in zlomljen od bolezni ne čaka smrti v razkošni sobi, na mehki, s svilo pogrnjeni postelji, ne on je nerazdržljiv od svoje hrabre armade, deli z njim vse težave, ki jih primašo boji in bitke. Ne enkrat, ampak večkrat je zašel' k vojakom v strelni janke in rove ter ostal pri njih s puško v roki in jih navduševal. Zato pa ga vojaki ljubijo kot svojega očeta, prenašajo nadčloveške težave in izvršujejo slavnata dela na bojnem polju, kakor noben drug narod na svetu. Kakor so rekli v starem kraju za Ilirijo (Jugoslavijo) da je "virtute domina gentium", tako se mora reči za Srbijo, da je po hrabrosti kraljica narodov. (Klici: Živila Srbija!) Da, kralj Peter je naroden vladar, ki dela po volji in ukazih naroda in ne more imeti več pravic, kakor jih ima predsednik francoske republike ali predsednik Zjednjenevih držav. Ta starček je izjavil pred letosnjim Veliko, nočjo nekemu ameriškemu novinarju, da se vodi sedajna evropska vojna proti sredinjeveški premoči plemstva in da je on bolj ponosen na svojo kmetsko pokolenje nego na prestol, ker krono se lahko zgubi, ali čista kri nikdar ne umre.

Po tej izjavi govori stara, demokratska duša našega celokupnega jugoslovanskega naroda. Tudi mi Slovenci smo postavljali naše domače vladarje na Gospovskevem polju blizu Celovca na Koroškem, kakor je to danes slučaj pri bratih Srbih. Vojvodski prestol pri Gospu Sveti, ti žaluješ že enajst stoletij po svojih gospodarjih, ki so slovensko govorili in slovensko čutili. Stroši se malo in ti boš ovenčano s slavo.

In jaz vas zopet vprašam, dragi moji Slovenci, da li smo deležni zadovoljnosti in sreče, do katere imamo pravico od strani Boga in prirode? Naša zemlja je lepa, obdarjena s prirodnimi bogastvi, ki bi se dala stotero izkoriscati, ima morje, ki nas veže z drugimi okeani in kontinenti: naš narod je bister in umen, vendar ni sreče ne zadovoljstva v zemlji Sloveniji. Vi sami, ki ste jo zapustili, ste najmočnejši dokaz za to. Čisto in bistro povestano, nesrečni smo zato, ker smo v Avstriji, to se pravi, ker mi Slovenci živimo skupno s požrešnimi Nemci v eni državi in ker nas v tej državi/nemška vlada in dinastija povsod prikrajšuje. Mi imamo od Avstrije pričakovati kar ubogi otroci od hudo mačeha. (Klici: Taško je!)

Jaz očitam, možje clevelandski, Avstriji in njeni dinastiji pregrehe, ki se vam vidijo strašne, tako krvave, da se jih človek plasi in beži od njih, in morda bode celo kak malosrečen človek izmed vas inel mene ža zlega človeka, ki to iznašam na svetlo,

mesto da se huduje na one, ki so toliko časa delali pregrehe in onesrečevali narod. Tako je navadno pri nas v Avstriji, kjer ne smeš niti svobodno misliti kamo-li govoriti, kjer nam je zbirski sistem vladanja pognal strah v mozg in kosti, kjer nam je od nemških in habšurških udarcev koža postala debela kakor podplat na škornjih žandarskih ritmojstrov, kjer vlečemo peze na loženih državnih in vojaških kakor brezumni voli. Dihnite malo svobodni ameriški zrak, pride za trenutek k sebi in zavedite se svojih človeških pravic, pa boste sami sebi rekli, da to kar nam pripoveduje danes naš govornik, vse to smo videli in doživel in vse to mi dobro vemo, samo smo mislili, da mora vse to tako biti, da nam je tako sojeno do konca dnia, da je to božja volja! Ne, Bog ne ljubi ljudi, ki pozabljajo sami sebe, ampak pomore samo tememu, ki si sam pomaga, ki dela na to, da mu bo bolj. Predramite se torej moji rojaki, zavedite se, da ste ljudje, da ste narod in rekli boste, da govorite vaš govornik resnico. Predramite se, Slovenci, opašite um in jekla svete meče in bodite pripravljeni na boj s krvolčnimi tirani! (Klici: hočemo! hočemo!)

Jaz vam navedem še enega tožnika avstrijskega sistema in krivice, ki jih trpe Slovenci pod žezlom cesarja Franca Jožefa zato, da bi ne mislili, da so izpovedi neistinite in da morda prečrno gledam. Jaz vam hočem v kratek omeniti vsebino knjige "Vilajet Koroško", ki je pisana v nemškem jeziku. Ta knjiga je bila napisana v času, ko so Srbi premagali Turke pri Komarovem in Bitolju, ko so osvobodili poslednje svoje brate izpod turškega jarma in spremenili turške vilajete v "okrufe" ali okrajna glavarstva! Tiste dni so odmevali po Avstriji strašne stvari, in to od one strani, od katere se sicer človek kaj tacega ne bi nadjal.

Vsakdo izmed nas, ki le površno pozna slovenske politične razmernice v starji domovini, zna, da je politika takozvane "Slovenske Ljudske Stranke" (poprep "katoličko-narodne" ali "klerikalne") prijazna avstrijski vladai, da je mlačna v narodostrem oziru, in da bi bila prej pripravljena dopustiti kršenje in prikrjanje narodnih koristij in pravic, nego zameriti se Dunaju, nego nekaj odbiti, kar cesar in dinastija želi. "Slovenska Ljudska Stranka" na Slovenskem predstavlja lojalno stran naroda in je zato tudi podprtana od vladne v dinastiji v borbi z "Narodno-napredno Stranko" in nacionalo radikalnimi elementi. Njeno geslo se glasi: "Vse za vero, dom, cesarja", a v resnici se glasi: "Vse za vero, cesarja in dom!" Ta stranka pomeni, odkar jo vodi neki dr. Johann Šusteršek, zvezdo med oltarjem in tronom, kar pak prinaša i narodu i katoliškemu krščanstvu ogromno škodo. Kratko, ta stranka je lojalna in če se nekdo od njenih javno žali na Avstrijo in njen sistem, potem mora biti prokleto slabo, potem mora nekje vptiti krivicu do neba. In ena takna knjiga, ki hudo obtožuje Avstrijo, je prej omenjena knjiga "Vilajet Koroško", izdana na katoliškega političnega društva za koroške Slovence. To je katoliški, možje, ki a priori dovoljujejo cesarju Francu Jožefu i civilno listo, i vojake i milijarde za vzdrževanje plašne avstrijske vojske, imenujejo eno deželo Njegovega Veličanstva "vilajet!"

Z imenom vilajet pi zaznamujejo Turki svoje administrativne enote, svoje provincije, kakor vilajet Kosovo, vilajet Bitoljski, vilajet Solunski, vilajet Smirna, itd. Kaj so hoteli pristaši Slovenske Katoličke stranke vče v naslovom povedati? Oni so hoteli svetu povedati, da je avstrijska uprava Turška uprava, da je Avstrija gnjila in zrela za propad kakor Turška, hoteli so ti katoliški možje povedati, da avstrijski cesar vrla kakor turški sultan, ker je on v prvi vrsti odgovoren za način vladanja v Avstriji. Kaj pa je vsebina knjige "Vilajet Koroško"? Tu je našteto neboj krivic, ki so datirane in posvedcene in v sodniji protokolno zapisane, ki jih morajo trpeti naši bratje dan za dnevnem na Koroškem. Naštrevati jih tukaj ne bi bilo umeštvo, vendar naj bo omenjena ena prigoda, ki je zelo karakteristična za razmere in katerih v drugih državah sploh razumeti ne bi mogli. Ona razoveda podivljano Nemecv in pokvarjenost avstrijskih uradnikov ter nemoralnost avstrijske vlade, ki daje potuhu in zaščito nemški svojati. Neki župan iz okolice Vrbskega jezerja je prosil na celovškem kolodvoru vožnji listek v svojem materinskem, slovenskem jeziku. Blagajnica, neka rudečična mlada ženska, se naredi na prvi hip, kakor da ne sliši moža, a ko ta ponovi svojo zahtevo, mu nemška deklina zaloputne pred nosom vrata, rekoč: "Schauen sie, dass sie weiter kommen mit ihrem Windische oder ich lasse sie arretieren!" In res, kmalu je prikonalata na kolodvor tuma biričev, ki so slovenske župane v verige zvezali, ga bili inzasmehovali z besedami: "Windischer Hund!" Potem ga je pa še sodišče obsodilo radi "kaljenja miru", namreč ker je prosil za vožni listek v slovenskem jeziku!! In ko sem bil pred tremi meseci v Švici, pravili so mi neki gospodje, ki so se mudili meseca julija 1914 v kopališču Vrbi na Koroškem, kako so nekega dne po izbruhu vojne žandarji prignali sloveske duhovne zvezane kakor tolovaje in lopeve ter jih pritrivali v Celovec.

(Dalje prihodnjič.)

Agitatorji in ljudstvo.

Ta članek se tiče prohibicijističnega gibanja v Zjednjihenih državah. Mi smo vselej povdraljali, da čimveč bo državljani onih narodov, ki so prisli sem iz Evrope, tem manj uplivja bodoči imeli oni ameriški zagrizeni krogci iz časov kvekerjev, ki ne dopustijo svobodnemu človeku, da si izbere sam, kar si poželi. Najbolj vroči zagovorniki prohibicije so vedno razni duhovni različni veroizpovedanj, ki se bojijo, da će delavec potrošiti nekaj centov v gostilni, da dobije raditev takoli manj oni, ki propovedujejo božjo besedo. Nadalje so dobiti pospeševateli prohibicije naši milijonarji in reformatorji, ki si skrivajo pač sami privočijo obilo mokre kapljice, toda kričijo s silnim pritiskom na delavca, da ne sme piti, ker si škoduje

čejo dokazati ljudem, da so izdelovalci opojnih pijač in ameriško ljudstvo v velikanskih nasprotju, kar se tiče moralnega položaja. Agitatorji hočejo naslikati prodajalce in izdelovalce opojne pijače kot izvrške človeštva, ki rabijo vse zlonamenske metode, da ljudstvo zavrstijo. To danes ne velja več. Ogromna množina ameriškega ljudstva je spredvila, da nima nobene škode, če zmerno, dostojno in ob gotovih časih vživa opojno pijačo.

Prohibicijistični govorniki najraje povdraljajo v svojih govorih, da se mora rešiti mladinci, da bo pijača popolno žganjajo, oziroma distilerijo žganja, od katere distillerije je dobivala po 30 galonov žganja na dan. In tu vidimo torej eno posledico prohibicije v West Virginiji, kjer je vse "suho". Dečko je postal kršitelj postave, izdeloval je žganje proti državnim predpisom. On ni samo pil žganje neprestano, ampak ga je tudi protipostavno izdeloval.

Razna patent zdravila, protipostavno izdelovanje žganja, razne potvorjene pijače, vse to ima slabše posledice in upliv na človeštvo kot pijača, ki se prodaja pod zveznim nadzorstvom in z državnim dovoljenjem onim, ki so pijače potrebljni, in ki sami izvolijo, da pijejo tako pijačo.

Ameriška agitacija za prohibicijo je največja farsa moderne amerikanizma. Prohibicijonizem, ki deluje že toliko let v Ameriki, ni samo povzročil, da se je vživanje pijače pomnilo, ampak povzročil je že na tisoče prepričev in pobojev. Prohibicija pridigajo v prvi vrsti oni, ki imajo doma, na svojih

Mlađenč in mlađenka modernega veka, se hočeta doživeti moralno uspeh v danem življenju, morata imeti svobodno izberi. Vsa moralnost je odvisna od svobode.

Milijone slučajev imamo, da mlađenč, ki je bil do svoje zorne dobe doma zaprt, da ni prišel v dotik s svetom, da tak mlađenč, kakor hitro uide kontrolo svojega zaprtega doma, se zgubi, pada in pada vedno nižje. Kajti v zaprtem domu se ne rodijo druževje kot hinavčina, ker se mlađenču ne pove, kaj je svet, kaj je svet, kaj je v privlačnega, kot moralnega v dobrega. V mlađenču se ne sme nikdar ubiti veselja do svobode, mlađenču človeku se mora neprestano pripovedovati veselje do svobode, v učiti se ga mora, da zna svobodo pravilno rabiči, kadar stope v svet.

Ni treba nobenega kritika "rešite mlađenč," če tako mlađenča dobiti prvo, svobodno vzgojila, da zna lociti dobro od slabega. Ce se nahaja sin ali hči matere in očeta v slabih družinah, tedaj je to vzrok in greh očeta in matere, ki sta otroka napacno vzgojila, ki nista znala otroku globoko vtišniti v spomin, nomen dobrega in slabega, pa meni svobode in sužnosti. Mislimo prav tako sužnji, če živimo v zločinski družbi, kot če smo politično zatirani. Ljudi se mora iz mlađenča učiti, kaj je svoboda in sužnost.

In zoper nam pripovedujejo agitatorji, da će popolnoma učiniti vino in pivo, da bodo rešili prihodnji človeški rod. Imeli bodočno dečke in deklice, ki ne bodoči nikdar viličeli saloona. In v tem oziru so prohibicijonisti popolnoma nasprotni človeški naravi sami.

Možje pijejo, ker čutijo appetit za pijačo. Ljudje imajo v sebi naravno poželenje za pijačo, katero zahtevajo. Recimo, da se danes naredi postavo, ki popolnoma prepoveva vsako alkoholično pijačo in postavno izdelovanje pijače, in tako bodoči imeli nekaj družega, ki ravno tako prija človeški naravi. Vsaka narodnost ima kako narodno pijačo. To je resnica že iz prastarih časov in bo še resnica, dokler človeški rod stoji. Ce se opojna pijača izrablja, tedaj države naredijo regulacijo te pijače, toda skrajna blaznost je trdit, da bo pijača popolnoma zginila. Resnica je, da prohibicija uniči postavno prožanje pijače, toda ob istem času prohibicija skrbi, da se pijača nepostavno prodaja.

In rekli smo, da se nahaja poleg one mlađenč, katero hočejo rešiti prohibicijonisti, še druga mlađenč, ki tudi potrebuje rešitev. Brzovka, datirana, 12. aprila, 1914, pričenja, da je v raznih časopisih, nam pripoveduje o devetletnem dečku iz Bluefield, W. Va. ki je bil aretiran od zveznih maršalov v gorah, kakih 20 milj od

Slovenski Narodni Dom,

(The Slovenian National Home)

USTAN. 3. AVGUSTA, 1914.

INKORP. 17. AVGUSTA 1914.

V DRŽAVI OHIO

UPRAVNI ODBOR:
Predsednik: Dr. FRANK J. KERN, 6202 ST. CLAIR AVE.
Podpredsednik: JOSIP KALAN, 6101 ST. CLAIR AVE.
Tajnik: FRANK HUDOVRNIK, 1062 E. 62nd STREET.
Biagamik: MIHAEL SETNIKAR, 6305 GLASS AVE.

NADZORNJI ODBOR:
Frank Cerne, 6033 St. Clair ave. Frank M. Jakščić, 1203 Norwood Rd.
Mat. Petrovich, 1096 E. 67th St.

STAVBENI ODBOR:
Josip Žele, 6108 St. Clair ave. Anton M. Kolar, 3222 Lakeside ave.
Louis J. Pirc, 6119 St. Clair ave.

FINANCI ODBOR:
Rudolf Pordan, 5802 Prosser ave. Zofia Birk, 6006 St. Clair ave.
Louis J. Pirc, Josip Kalan in Frank Cerne.
Seje direktorja se vrne vsak drugi in četrti petek v mesecu
na 6025 Glass ave.
Vse dohodek in korespondence tukajče se S. N. D. naj se po-
slajo na prvega tajnika.

IZDAJALSKI NAČIN BOJA

AUSTRIJCEV.

Iz Petrogroda poroča ruski generalni štab sledi: Dne 15. aprila so Avstriji pri Trzibuhovice v Galiciji napadli naše strelne jarke, in niso imeli pri sebi samo puške in bajonet, ampak celo šabala. Ko so prišli do naših strelnih jarkov, so pometali puške in bajonetede z sebe in dvignili roke v zrak, kot bi se hoteli udati. Mi smo seveda takoj prenehali s streljanjem in smo obkrožili Avstrije, da jih odpeljemo kot ujetnike. Toda v tem trenutku so Avstriji potegnili šabala iz pasov in začeli mahati po naših presenečenih vojakih. Namerili smo na nje strojne puške, ki so kmalu dovršile svoje delo. Kar ni bilo postreli, je bilo ujet. Dobili smo 5 častnikov in 280 mož živih v roke. Avstriji so izdajalski način boja precej draga plačali.

AMERIKA V BOJU

Z JAPONCI?

Charles Towne, bivši senator iz Minnesota in kongresman države New York, je imel pred kratkim poseben razgovor z zastopniki časopisa, tekom katerega se je izrazil, da naj se Z jed. države pripravijo na vojno z Japonci. Po mnenju Townea se hoče Japonska ravno tako razsiriti kot Nemčija in bo povzročila silovit boj. Zjedinjenim državam ne bo preostalo druga kot ali umakniti se s svojo trgovino iz Pacifičnega oceana, iz Kitajske in Japonske ali pa boriti se z Japonsko, ki je mnogo bolj pripravljena kot Zjednjene države. Po mnenju Mr. Townea morajo Z jed. države narediti eno izmed sledenih treh stvari: Umakniti se popolnoma iz Daljnega vzhoda in prepustiti hegemonijo v vseh zadevah Japonski. Drugič, boriti se z Japonsko za obstanek. Tretjič, graditi takoj ogromno brodove, da lahko popolnoma obvladajo Japonsko, in da se Japonska ne bo drznila nas napasti. Gotovo je, da Japonci prej ali sile spodrinejo Amerikanec iz Daljnega vzhoda.

FRANCOSKA IN AMERIŠKA TRGOVINA.

Tekom letosnjega poletja običšči več članov ameriške trgovske zbornice Francijo, da se pogovori s francoskimi vodilnimi krogli glede rehabilitiranja Francije po vojni. Ta načrt se je naredil lanskem jesen, ko se je mudila v Ameriki komisija francoske republike. Francoska vlada je na najbolj ujuden način povabila ameriško komisijo, naj pride v Francijo, kjer ji bodo skazane vse ugodnosti. Ameriški trgovci bi jih radi trgovali s francosko republiko, in tudi francoski trgovci sklepajo, kako radi krog z Amerikanci. Glavni namen obiska ameriške trgovske komisije je, da se prepričajo Amerikanci, koliko je Francija trpela radi vojne, in koliko se more francoski republiki hitro pomagati. Pri komisiji, ki obiše Francijo, bodo zastopane vse industrije. Mesecev junija se vrši v Parizu razstava, katere namen je pokazati vložje francoskega naroda, da je sposoben si hitro odpomoči od silne vojne.

Odbor.

VABILO

na veselico, ki jo priredi Slovenska godba "Triglav" v nedeljo, 21. maja, 1914 v Dan Stanovičevi dvorani, 15820 Calcutta ave. Collinwood, pod vodstvom rojaka L. Masle.

VSPORED:

1. Govor, 2. Nastop godbe, 3. Srečevanje in šaljiva pošta, 4. Pleis in prosta zabava.

Tem potom uljedno vabimo vse cenjena slovenska društva in rojake sklepajo, kako radi vložje z Amerikanci. Glavni namen obiska ameriške trgovske komisije je, da se prepričajo Amerikanci, koliko je Francija trpela radi vojne, in koliko se more francoski republiki hitro pomagati. Pri komisiji, ki obiše Francijo, bodo zastopane vse industrije. Mesecev junija se vrši v Parizu razstava, katere namen je pokazati vložje francoskega naroda, da je sposoben si hitro odpomoči od silne vojne.

Odbor.

Dva fanta se sprejemata na stanovanje in hrano. 1177 Norwood Rd. (52)

NAZNANILLO.

Naznanjam prijateljem in znancem, da budem v nedeljo, 21. maja odprla svojo novo hišo. Ob tej prilici vabim vse svoje prijatelje in znance, da me obišejo. Frančiška Hrvat, p. d. Oberman, stop 126½, Cut Rd. Nottingham, O. (58)

ZAHVALA.

Banket dr. Mir, št. 10. SDZ se je povoljno obnesel, zato se društvo zahvaljuje vsem, ki so kaj pomogli v to, posebno se zahvaljujemo g. govornikom vrhovnemu odboru SDZ, društu "Zvon" za krasko petje, vsem slavnim društvom, ki so se udeležila veselice in posameznikom, ki so pripomogli do dobrega uspeha. 10% čistega dobička se bo poslalo bednim v staro domovino, takoj ko bo narejen čisti račun. (58)

Odbor.

POZOR!

A: Kam pa v nedeljo, 4. junija?

B: Na Kasteliceve farme, p. d. pri Jernkovki, ali ne veš, da imajo Slovenske Sokolice svojo prvo vrtno veselico in pa še kakšno! Slišal sem, da se članice prav marljivo pripravljajo, da nudijo občinstvu lep užitek in zabavo.

A: Kje se pa dobijo tisti "tiki?"

B: Ali ne veš, da pri Zofki Birkovi, ali pa pri mami Lauščetovi ali pa pri g. Jos. Želetu, slovenskemu pogrebnišku?

Torej v nedeljo, 4. junija pohitimo v krasno spomladansko naravo na stop 126 in pol v Euclid, O. na Kasteliceve farme. Za godbo in ples je vnaprej preskrbljeno kakor tudi za domači prigrizek. Vsem prijateljem in znancem se že naprej zahvaljujemo. (June-4)

Slovenske Sokolice.

Trije fantje se sprejmejo na hrano in stanovanje. 1139 E. 47th St. (59)

Vaš lastni dom!

Najboljša prilika, da pride te po ceni do svojega lastnega doma. Kupite si lot 40x150. čevljev. Cena \$180 in več. Plača se na obroke ali pa takoj.

The Clark Manchester Co. Prodaja zemljišč in lotov. Za vse podrobnosti se obrnite na zastopnika: (57)

JOHN KOVACIĆ, 106 E. 61st St. Cleveland, O.

DELO! DELO!

TAKO DOBIJO STALNO DELO DELAVCI, DA DELAJO PRI BATERIJAH. DO BRA PLAČA, PRILICA, DA PRIDETE NAPREJ. OGLASITE SE PRI WILLARD STORAGE BATTERY CO. 28 E. 131st St. blizu St. Clair ave. in na Marquette & Lake side ave. (59)

POZOR!

Cenjeno občinstvo se opozarja na vzpostreno veselico, katero priredijo članice dr. Sreči Matije (staro) dne 27. maja v John Grdinovi dvorani, točno ob 7. uri zvečer. Društvo si je omislilo posebne vrste godbo, katera bodo razveseljevala staro in mlado. Kuharica ravno došla iz starega kraja, nam je obljudila, da pripravi najokusnejšo jed za vse lačne želodce. Srečeval je vnaprej zajamčen s krasnimi darili. Vstopnice za ženske kačor tudi za moške stanejo samo 50c. Vstopnice je dobiti pri John Grdini in pa pri članicah društva. Kjer je to skoraj zadnja veselica v tej sezoni, se cenjeno občinstvo najljudejše vabi k tej pomembni zabavi. (62)

Odbor.

POZOR!

Vsem rojakom v Clevelandu se da v naznanje, da je društvo "Srca Jezusovega" se odločilo sprejemati nove člane od 16 do 35 leta.

vstopnine prosti, in sicer za tri mesece, april, maj in junij.

Torej kogar veseli postati član tega najbolj premožnega društva v Clevelandu, naj nikač ne odlaša, ampak naj se takoj posluži ugodne prilike, katera se mu sedaj nudi. Za več pojasnila naj se vpraša pri predsedniku John Pekolj, 1107 E. 61st St. ali pri Math Oblak, 1235 E. 60th St.

Razglas!

Vsem rojakom v Clevelandu se da v naznanje, da je društvo "Srca Jezusovega" se odločilo sprejemati nove člane od 16 do 35 leta.

vstopnine prosti, in sicer za tri mesece, april, maj in junij.

POZOR!

Vsem Slovencem v Lorainu naznanjam, da je

Tako dobi delo dober slovenski pomočnik za grocerijo in mesnico. Tudi za razvajanje odjemalcem. Plača po dogovoru. Mora znati angleško 1680 Waterloo Rd. (58)

CENIK MALIH OGLASOV.

ISČE SE DELAVCE VSE VRSTE, do 25 besed ali 6 vrst
1. krat po..... 40c.
3 krat po..... 35c.
8 krat po..... 30c.
vsaka nadaljnja vrsta po 6c.

DELO 1600 VSE VRSTE, do 25 besed ali 6 vrst.
1. krat po..... 20c.
3 krat in več po..... 17c.
vsaka nadaljnja vrsta po 3c.

SOBE SE ODDAJO IN NA HRANO SE SPREJIMEJO, do 25 besed ali 6 vrst.
1. krat po..... 25c.
3 krat in več po..... 20c.
vsaka nadaljnja vrsta po 4c.

V NAJEM SE ODDA, HISI, STANOVANJE, TRGOVINA, itd. NAPRODAJ HISI, TRGOVINA, FARMA, KONJIN DRUGO. ISČE SE OSÈBE, ZGUBLJENO, IN DRUGO NEZOZNACENO.

do 25 besed ali 6 vrst.
1. krat po..... 50c.
3 krat in več po..... 42c.
8 krat in več po..... 35c.
vsaka nadaljnja vrsta po 7c.

ISČEJO SE TRGOVSKI SOLASTNIKI ALI DRUGE DENARNE PRILIKE PREKLICI IN DRUGE OSÈBNO STI.

do 25 besed ali 6 vrst.
1. krat po..... 60c.
3 krat in več po..... \$1.50
vsaka nadaljnja vrsta po 10c.

ZAHVALE IN MRTVAŠKA NAZNANILA.

vsaka vrsta po..... 6c.
za večkrat se ista cena pomoži.

DRUŠTVENA NAZNANILA.

1krat po..... 4c vrsta
za večkrat po..... 3c vrsta
4 do 5 besed se računa ena vrsta.

Pozor, Barberton, O.

Naznanjam, cenjenim načinom na Barberon, O., da je naš tamojšnji zastopnik

MR. JOHN BALANT, 436 — 1st St.

ki je popolnoma opravičen pobiti načinino, oglase in tiskovine za naš list. On je poseten in se vselej lahko z zaupanjem obrnete na njega.

Uprava "Clev. Amerike".

DELAVCI

DOBIJO TAKOJ DELO, MOLDERJI IN MOLDERSKI POMOČNIKI. PRILICA DA SE NAUCITE DOBRO LIVARSKEGA POSLA. NAJ VEČJE PLACE. OGLASITE SE PRI

ALUMINUM CASTING CO. 2043 E. 61st St.

Dve čedni hiši

ste naprodaj v Euclid, O. in se prodajo po jake nizki ceni. V slovenski naselbini, samo dve minutni od mestne meje, ena hiša 5 sob, na vogalu, druga hiša 4 sobe, tudi na vogalu. Samo \$200 takoj, drugo na lahka odpalčanja. Vi podvojite vrednost tega posetova v dveh letih če takoj kupite. Jako pripravno vprašajte pri Louis Rechar, Euclid, Ohio. (58)

Prada se poceni eno leto rabljeno, dobro ohraneno motorno kolo "Pope" z dvema sedežema. 1312 E. 55th St. (59)

Kdor izmed Slovencev

hoče kupiti v resnici dobro hišo, ki se mu bo izplačala in ki je na dobrem prostoru, naj se oglasi na 1416 E. 40th St. Na prodaj ste dve hiši z 18 sobami, blizu hrvatske cerkve. Poneni, dobro se izplača, lep prostor.

(58)

POZOR, COLLINWOOD.

Naznanjam rojakom v Collinwoodu, da sem otvoril še eno prodajalno s pohištrom. Vse, kar potrebujete sedaj v svoji hiši, dobite sedaj pri meni. Nikakor vam ni treba hoditi več v Cleveland kupovat, kajti vi sedaj lahko dobite vse, kar želite, doma v Collinwoodu. Vselej bom imel dobro blago v zalogi, toda ne predrago. Priporočam se rojakom v obilen obisk in se jim zahvaljujem za vso naklonjenost.

(58)

CHRISTIAN MANDEL,

Železnična pohištva.

15702 Waterloo Rd.

Razglas!

Vsem rojakom v Clevelandu se da v naznanje, da je društvo "Srca Jezusovega" se odločilo sprejemati nove člane od 16 do 35 leta.

vstopnine prosti, in sicer za tri mesece, april, maj in junij.

Torej kogar veseli postati član tega najbolj premožnega društva v Clevelandu, naj nikač ne odlaša, ampak naj se takoj posluži ugodne prilike, katera se mu sedaj nudi. Za več pojasnila naj se vpraša pri predsedniku John Pekolj, 1107 E. 61st St. ali pri Math Oblak, 1235 E. 60th St.

KRALJ MATJAŽ.

(ZGODOVINSKA POVEST IZ ŽIVLJENJA SLOVENCEV)

—Da, stara pravda mora prieti zopet v veljavo, vladati mora spet pravičnost. Tista moč, ki jo imenujemo bog, ki je ustvaril nebo in zemljo in človeški rod, bog nam je sam pokazal v čem obstoji pravičnost. Bog je vse ljudi ustvaril enako, vsem je dal enake ude, vsem služijo udje v isti namen, vsi ljudje imajo enake potrebe, vsi čutijo enako žalost in veselje, zadovoljstvo in nesrečo, vsi hrepene po sreči, se enako množe in umirajo enako. Po zakonu — narave to vidi vsak kdor ima oči — so vsi ljudje enaki in nima nobeden večji pravici ali prednosti pred drugim. Bog je, pa dal tudi dovolj sredstev, da bi si vsi ljudje lahko ostali enaki in se pošteno preziveli in sicer tako, da bi nobenemu ne bilo treba služiti drugemu, da so torej lahko vsi ne le enaki, nego tudi svobodni. Enakost in svoboda sta naravna zakona, sta božja zakona, to izhaja iz narave same, in kdar drugače, ta je sovražnik pravice in resnice.

Možje so zadržuje sapo poslušali Magajno. Vsi pogledi so bili nanj obrnjeni. Poprejšnja pozornost se je spremenila v pravo drhtjenje.

—Enakost in svoboda sta podlaga vse pravičnosti in naravna podstava vsake človeške združitve. Vsi zakoni morajo sloneti na tej podstavi; kjer ni enakosti in svobode, tam vlada sila, a ne pravica. Narodi morajo odstraniti vse predpravice, ki jih posamezniki uživajo, in vse krivične odlike, odveti se mora ljudem, kár po krivici uživajo, obveljati mora zopet postava-natore.

—Stara pravda! Stara pravda so ječali možje in v spoznanju svoje bede in storjenih krivic stiskali pesti.

—Zakoni in pogoji človeške sreče so ravno tako večni, kakor zakoni narave. Ali če jih hočemo uveljaviti, se mora vzbudit kralj Matjaž in njegovi vojsčaki morajo imeti pogum, da gredo za pravico v boj in žrtvujejo zanjo če treba tudi kri in življenje. Lahko je ne bo izvojeval. Velikasi bodo rekli: Če smo vsi ljudje enaki in svobodni, kdo pa bo namesto nas delal, kako pa bomo mi prijetno in brezskrbno živelj, kaj bo iz naših čast in iz našega naslova iz naših čast in iz našega imetja. In duhovniki bodo rekli: Če so vsi ljudje popolnoma enaki, potem so posebni posredovalci med ljudmi in med bogom nepotrebni, saj se ti posredovalci prav nič ne razločujejo od drugih ljudi. Velikasi in duhovniki se bodo z vso močjo zoperstavljal enakosti in svobodi. Iz enega grla bodo vplili duhovniki: To so krivoverski nauki; ljudje krščanski, držate se vere svojih očetov. Samo mi duhovniki vemo, kaj je prav in neskončno pravični in neskončno usmiljeni bog hōče, da vlada na zemlji najstrašnejša krivica. Ali ne daje se prevariti in ne daje se ukloniti. Poglejte na nebo, kai vse ljudi enako greje in poglejte na zemljo, ki vas živi. Ista moč, ki je vse ustvarila, je dala vsem enake pravice, da uživajo, kar pod solnčnimi žarki zemlja za vse enako rodi. Kdo ima pravico odrekati bratu to, kar mu je dala narava? Nihče! Vsi ljudje smo ena velika rodbina, vsi enaki v svojih pravicah in v svojih dolžnosti in zato je naša naloga, da obnovimo naravn red, kajti le tedaj se vrne sreča na zemljo. Vse človeštvo ima le eno postavo in to je postava narave, le eno sveto knjigo, to je razum, le en prestol, pred katerim se mora ukloniti to je prestol pravičnosti, le en altar, to je altar bratoljubija. Vstani kralj Matjaž, vstanite vojsčaki njegovi in izvojite človeštvo staro pravdo!

—Staro-pravdo! Vkup uboga gmaigna za staro pravdo!

Tako so v svetem oduševljaju zaorili v revni koči stisnjene možje. Lica so jim žarelja, v njihovih očeh je blisko in strica so jim utripala kot človeku, ko stopi iz strašne teme, kjer se je bal grozne smrti, na jasnidan in vidi pred seboj ravno pot v novo življenje. Zdaj šele jim je bilo jasno, kaj da je pravzaprav stará pravda, kaj mora biti njihov cilj, kako je mogoče dosegci, da bi zopet vladale sreča in zadovoljnost in pravičnost na svetu. In bližje so se stisnili k Magajni, kakor k sveti prisiagi so dviknili roke in vsem je trepetala na ustnih želja:

—Bodi ti, Anton Magajna, naša vodnik, bodi ti kralj Matjaž, ki se postavi na celo svojih vojsčakov in jih popelje v sveti boj za staro pravdo.

XVI.

Domovini je grozila vojna s Turki in nadvojvoda Karol ni imel mirne noči, kajti nedostajalo mu je vsega, da ubrani svojo krono. Nadostajalo mu je pred vsem denarja, ki ga ni mogel dobiti, če mu ga niso dovolili deželnih stanov. Zato je po daljšem odlaganju končno vendar sklical zastopnike iz kranjskega, štajerskega in koroškega deželnega zabora in ti so se sesli novembra meseca v Brucku in tam zborovali celih pet mesecev.

Nadvojvoda in njegovi poslaničenci so na stanove prislikali z vso silo, naj dovolijo za vojno potrebeni denar, ali dolgi mesece niso mogli nicesar dosegci. Stanovi so zahtevali, naj prizna nadvojvoda polno ravnopravnost evangelikov s papisti, tega pa nadvojvoda ni hotel storiti. Nadvojvoda je bil trdovraten, a tudi stanovi so bili trdovrati in nepristopni vsakemu dopovedovanju. Med tistimi pogajanjami je bilo, da je Jošt pl. Gall zatkral nadvojvodi: Mi vam ne moremo zeleti zmage nad Turki, zakaj batim se nam je, da obrnrete potem svoj meč proti nam in nam vzamete naše dosedanje pravice.

In Jošt baron Gall je govoril resnično, kakor se je izkazalo pozneje, ko sta nadvojvoda Karol in njegov naslednik Ferdinand s silo zlomila moč deželnih stanov ter ugledila pot vladarskemu absolutizmu. Bilo je koncem meseca marca, ko se je sodnik Strniša iz Polhograjskega grada nenašoma pripeljal na Vrhniko. Že na cesti je kričal Vrhničanom, ki jih je srčeval: Veliko novico primasam! Zaradi tega je vse hitelo za njim in ko se je ustavil pred hišo svojega tovariska Završana, je bilo naenkrat mnogo ljudi okrog njega.

—Zmagali smo, zmagali smo je veselo oznanjevali starji gospod. Danes sem dobil od grofa Kisla pismo, da se je nadvojvoda vdal deželnim stanovom glede verske enakopravnosti. Dne 1. marca je bila v Brucku sklenjena dotična pogodba med nadvojvodo in med deželnimi stanovi.

Zbral se je med tem vse polno ljudi. Prihitele je tudi sodnik Završan, gospa Regina pa je odprla okno in tam poslušala, kar je pripovedoval Strniša.

—Da, nadvojvoda se je vdal. Graščaki so dobili zase in za svoje podložnike popolno versko svobodo in tudi mestom in trgom je dovoljena, čeprav nekoliko manjša svoboda. Zdaj je konec neznotnim predpravicanim papistov!

Med ljudmi je zavladalo ne-

ško ljudstvo, se je skrival spasil iz zupniča in v tem učenjal na cesti proti Horjulu, kjer je imel dobre znance in kjer je bil varen. Bežal je, kar so ga nesle noge, a še je daljave je slišal za seboj nekako voto grmenje — vpitje na Vrhničko ljudstvo.

Samostanski stražarji so prišli iz Bistre šele pozno ponoc na Vrhniko. Prijor Celestin jih ni hotel prej poslati, dokler ni dobil iz bližnjih vasi nekaj samostanu še zvestih mož, zakajbal se je, da so bili nemiri na Vrhnički uprizorjeni samo zato, da bi mogli nepokorni kmetje naškočiti samostan.

Med tem časom so bili nemiri na Vrhnički postali že nevarni. Zlasti tisti tržani in kmetje, ki so bili po oznanilu prijora Celestina in drugih duhovnikov nekako izobčeni iz rimske cerkve, so pod vplivom zaužitih pijač nagovarjali množico, naj se župniku maščuje za vse, kar je storil ljudem zlega. Ljudje niso imeli pravega pojma o pogodbi, ki so jo bili deželnii stanovi sklenili v Brucku z nadvojvodom Karolom. Domnevajo, da je po tej pogodbi odpravljena rimska vera in misli, da store se zasluzno delo, če ni dobiti v teh krajih kakoge predikanta, on da bi ga rad nastavil v Polhograjskem gradu.

Zdaj je konec mojih skrbij, je pripovedoval Strniša, ko je pri vrčku rujnega vipavca sedel poleg Završana in gospa Regine. Vedno sem trepetal, da me zapusti Anka, vedno me je bilo strah trenutka, ko pojde od mene, kajti tega nisem upal, da bo Erazem mogel ostati doma. Mislil sem, da pojde na Nemško. Zdaj tege mi treba. Grof Kisel me je vprašal, če ni dobiti v teh krajih kakoge predikanta, on da bi ga rad nastavil v John Grdinovi dvorani, za sprejem novih rodovin: Frank J. Kern, 6204 St. Clair ave.

DR SLOZ. SESTRE, 120 SSPZ, pred. A. Lunder, 1372 E. 47th St. podpredsednik Agnes Prevešek, taj. Ang. Markič, 1363 E. 53rd St. I. taj. Jos. Terborec, 1366 E. 38 St. Redne mesečne seje se vrne vsako četrtek v mesecu ob 8. pop. v John Grdinovi dvorani.

DRUSTVO SV. BARBARE ST. 6, Spadajoče v Forest City, Pa.

preds. J. Kromar, 998 E. 63rd St.

I. taj. Jos. Terborec, 1366 E. 38 St.

Redne mesečne seje se vrne vsako četrtek v mesecu ob 8. pop. v John Grdinovi dvorani.

DR SLOZ. SESTRE, 120 SSPZ, pred. A. Lunder, 1372 E. 47th St. podpredsednik Agnes Prevešek, taj. Ang. Markič, 1363 E. 53rd St. I. taj. Jos. Terborec, 1366 E. 38 St.

Redne mesečne seje se vrne vsako četrtek v mesecu ob 8. pop. v John Grdinovi dvorani.

DRUSTVO SV. NAR. CITALNICA

Ima svoje prostore na vogalu E. 61st St. in Glass ave. To je edini slovenski kulturni zavod v Clevelandu, katerega član in člani bi moral biti vsak zaveden Slovenec na svetu. Mesečni načrti so zaveti 25 centov, in zato lahko dobitave vse boljše slovenske knjige in čitalnice razpolagata z vsemi slovenskimi deloma hravskimi in angleškimi časopisi. Seje se vršijo vsaki četrtek v mesecu v čitalnici. Vpiše se lahko vsak zaveden čitalničar.

Pred. F. J. Kern, 6204 St. Clair ave.

SAMOST. KRANJSKO PODP. DRUŠTVO SV. ALOIZIJA

preds. J. Vidmar, 3566 E. 81. St.

taj. J. Trček, 3596 E. 78. St. E. 81. St. blag. Ant. Fortune, 3556 E. 81. St.

Nadzorniki (objednani zastavljena s spremjevalci) Fr. Mavrič, Jos. Papel in John Perko. Vratar Alojzij Gihha.

DRUSTVO CARNIOLA ST. 493 L. O. T. M. M.

preds. Fr. Bahnlik, 1382 E. 43. St.

taj. Jul. Brezovar, 1173 E. 60. St.

finančna tajnica in blagajnica: Mary Doles, 1592 E. 27th St.

zboruje vsaki četrtek v mesecu ob 8. zvezd v John Grdinovi dvorani, 6025 St. Clair ave.

EDINOST

Slov. Nar. Pev. Pod. Sam. društvo pred. Mih. Kos, 1420 E. 49th St.

taj. John Jadršček, 1426 E. 40th St.

blag. A. Zavrlšek, 3332 St. Clair Ave.

zdrav. F. J. Kern, 6204 St. Clair Ave.

Društvo zboruje drugo četrtek v mesecu dop. na 3044 St. Clair ave.

Sprejemajo rojake in rojakinje od 16—40 leta. Pevske veje vsak četrtek v mesecu ob 8. zvezd v John Grdinovi dvorani, 6025 St. Clair ave.

DR. SV. JANEZA KRST. ST. 37. J. S. K. J.

preds. A. Branisek, 1045 E. 61. St.

taj. R. Perdan, 6024 St. Clair ave.

blag. Al. Zakrajšek, 1018 E. 62. St.

zastop. Fr. Milavec, 1029 E. 61. St.

zdrav. F. J. Kern, 6204 St. Clair Ave.

Društvo zboruje vsako četrtek v mesecu ob 8. zvezd v John Grdinovi dvorani, 6025 St. Clair ave.

“SLOVENEC” št. 1.

preds. Al. Stemberger, 853 E. 137. St.

taj. Frank Zorč, 5909 Prosser ave.

blag. Frank Osredkar, 1063 E. 68th St.

zdrav. J.M. Selškar, 6127 St. Clair ave.

Zboruje vsako prvo četrtek v mesecu ob 8. pop. v John Grdinovi dvorani, 6025 St. Clair ave.

“SLOV. SLOVENKE” št. 2.

preds. Ag. Kalan, 6101 St. Clair ave.

taj. Alojzija Oblebar, 1207 E. 60th St.

blag. Mary Poznik, 1177 E. 60th St.

zdrav. F. J. KERN, 6204 St. Clair Ave.

Seje se vrše vsaki četrtek v mesecu ob 8. zvezd v John Grdinovi dvorani, 6025 St. Clair ave.

“SLOVAN” št. 3.

Pred. Martin Sorn, 6505 Bonita ave.

Taj. Jos. Skupek, 6505 Bonita ave.

blag. Rud. Perdan, 6024 St. Clair ave.

zdrav. F. J. Kern, 6204 St. Clair ave.

Zboruje vsako četrtek v mesecu ob 8. dop. v Jos. Birkoval dvorani, 6006 St. Clair ave.

“SV. ANA” št. 4.

preds. Ivana Gornik, 1075 E. 61st St.

taj. Genoveza Supan, 5422 Standard ave.

blag. Terezija Ogrinc, 6124 Glass ave.

zdrav. F. J. Kern, 6204 St. Clair ave.

Zboruje vsako drugo četrtek v mesecu ob 8. zvezd v Jos. Birkoval dvorani, 6006 St. Clair ave.

“SLOVENSKI DOM” št. 5.

preds. Fr. Cavar, 3867 Lakeside ave.

taj. Frank Weiss, 6926 Hecker ave.

blag. Fr. Butala, 6410 St. Clair ave.

zdrav. F. J. Kern, 6204 St. Clair ave.

Zboruje vsako prvo četrtek v mesecu ob 8. dop. na 876 E. 200th St.

“NOVI DOM” št. 7.</p